

ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О. Я. Лазор,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри державного управління та місцевого самоврядування
Хмельницького університету управління та права*

О. Д. Лазор,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри державного управління та місцевого самоврядування
Хмельницького університету управління та права*

УДК 352

КВАЛІЛОГІЧНИЙ ВИМІР ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ ЗНАТЬ У ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Обґрунтовано необхідність створення систематизованого видання публікацій у сфері місцевого самоврядування та його якісної оцінки як фундаментальної бази знань у галузі науки державного управління. Розглянуто основні питання щодо змісту та підготовки видання до друку.

Ключові слова: інститут, інституціоналізація, місцеве самоврядування, державне управління.

Вивчаючи та аналізуючи накопичений на сьогодні значний за обсягом та змістом невитребуваний масив наукової, навчально-методичної та довідкової джерельної бази у сфері місцевого самоврядування, з огляду на стрімкий розвиток інформатизації суспільства та все, що з цим пов'язано, не претендуючи водночас на вичерпність висвітлення всіх аспектів проблематики дослідження, зроблено спробу певною мірою узагальнити вітчизняні та частково зарубіжні дослідження у підготовленому до друку рукописі наукового видання "Інституціоналізація місцевого самоврядування: квалілогічний вимір". Упродовж тривалого періоду науково-пошукових досліджень зібрано та опрацьовано понад 10 тис. найменувань літератури за тематикою студій, серед яких є праці провідних науковців, авторів навчальних посібників і підручників, укладачів довідкових видань, публікацій учасників науково-практичних конференцій та інших комунікативних заходів. Головне — це напрацювання, присвячені вивченню становлення місцевого самоврядування як інституту, специфічної форми, способу організації та функціонування публічної

самоврядної влади та її окремих складових: територіальних громад, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, а також ресурсному забезпеченню, формам та напрямам взаємодії влади та громади, залученню населення до місцевого самоврядування та вирішення місцевих проблем, реформуванню місцевого самоврядування, регулюванню відносин між суб'єктами публічної влади: державної та самоврядної, вивченню зарубіжного досвіду та адаптації кращого, іншим аспектам, що підтверджує поступовість інституціоналізації місцевого самоврядування в Україні, незважаючи на перешкоди.

Метою розроблення та підготовки до друку вказаного видання є диверсифікація процесу інституціоналізації місцевого самоврядування на основі інтеграції опублікованих надбань у науковій галузі “Державне управління” для формування національного стандарту державно-управлінських знань та забезпечення позитивного впливу на теоретико-методологічне підґрунтя державотворчого процесу в Україні. Новизна проведеного дослідження зумовлена постановкою проблеми і полягає у формуванні джерельної бази знань у сфері місцевого самоврядування наукової галузі “Державне управління”, їх узагальненні та диференціації за основними інститутами місцевого самоврядування. Пропоноване видання складається з двох фундаментальних частин, де перша — аналітична, а друга — джерельна база.

Фактично це видання пропонується виходячи з декількох позицій.

В Україні реформування системи місцевого самоврядування та служби в органах місцевого самоврядування в частині запровадження європейських стандартів та вимог демократичного управління, формування загальнонаціональної системи професійного навчання та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, визначення сучасних напрямів модернізації кадрового потенціалу з урахуванням історичних традицій неможливі без формування загальнонаціональної системи стандартів наукових знань у галузі “Державне управління”, фундаментом якої є творча спадщина класиків української державності та чималої кількості сучасних вітчизняних і зарубіжних науковців з проблематики місцевого самоврядування. Водночас ці наукові розробки, які повинні слугувати також і життєдайним джерелом для пізнання сторінок минулого, пошуку витоків інституціоналізації місцевого самоврядування в Україні та світі, вивчення сучасних проблем у різних його сферах та проявах, є несистематизованими та розпорошеними.

Неодноразово у нормативно-правових актах і програмних документах¹ органи влади наголошувалося на необхідності наукового супроводу процесів державного

¹ Див., напр.: *Закони України*: “Про освіту” (1991 р.), “Про наукову і науково-технічну діяльність” (1991 р.), “Про науково-технічну інформацію” (1993 р.), “Про наукову та науково-технічну експертизу” (1995 р.), “Про вищу освіту” (2002 р.), “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (2010 р.), “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (2001 р.), “Про державні цільові програми” (2004 р.), “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” (2006 р.), “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” (2003 р., 2011 р.); *постанови Верховної Ради України*: Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України (1999 р.), Рекомендації парламентських слухань на тему: “Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів” (2010 р.); *укази Президента України*: Положення про організацію та проведення наукової роботи в Національній академії; Положення про Національну академію державного управління при Президенті України (2001 р.), Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку наукової сфери (2008 р.), Про заходи щодо забезпечення ефективності реалізації Програми економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” (2010 р.), Стратегія державної кадрової політики на 2012–2020 рр. (2012 р.); *постанови Кабінету Міністрів України*: Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів (1999 р.), Положення про вищий навчальний заклад (1996 р.), Типове положення з планування, обліку і калькування собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (1996 р.), Про затвердження наукової програми дослідження розвитку державної служби та вдосконалення кадрового забезпечення державного управління (2001 р.), Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку фундаментальних наукових досліджень (2004 р.), Про затвердження Державної програми “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 роки (2005 р.), Про затвердження Державної програми прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008–2012 роки” (2007 р.), Перелік платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності (2010 р.), Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання

будівництва та місцевого самоврядування, що потребує розвитку державного управління як специфічної галузі наукових знань, важливим елементом структури якого є теоретико-методологічна компонента, що тісно пов'язана з якісним рівнем проведених наукових досліджень та впливає на процес подальшої трансформації державного управління як наукової галузі. Хоча впродовж останніх років у цій царині й відбулися певні позитивні зрушення, зокрема у формуванні понятійного апарату державного управління, виклики практики місцевого самоврядування та потреби державного управління як науки потребують їх прискорення, на що, власне, й спрямоване пропонуване дослідження.

Інституціоналізація місцевого самоврядування як наукового напрямку галузі *“Державне управління”*, введення ВАК України місцевого самоврядування до переліку спеціальностей (спочатку за шифром 25.00.06 [1; 2], а потім — 25.00.04 [3]), за якими присвоюються наукові ступені кандидатів та докторів наук з державного управління, сприяло становленню та розвитку його теоретико-методологічної основи. Накопичений на сьогодні теоретичний потенціал з проблематики місцевого самоврядування є майже невитребуваним сучасними науковцями, хоча практика раз у раз підкидає нові проблеми, вирішення яких не завжди вдається за допомогою традиційного інструментарію. Особливістю сучасних підходів до вивчення місцевого самоврядування є розгляд його як динамічної системи, елементи якої пов'язані сукупністю ускладнених взаємозв'язків, що вказує на багатовекторність розвитку та необхідність прагматичного усвідомлення суб'єктно-об'єктних відносин.

Актуальність комплексного дослідження інституціоналізації місцевого самоврядування зумовлена також як сукупністю складних соціально-економічних, політичних та ідеологічних проблем, властивих перехідному періоду розвитку нашого суспільства, так і суперечливими процесами становлення локальної демократії в Україні та дуалістичним ставленням до неї держави, що виражається як визнанням та захистом місцевого самоврядування на найвищому законодавчому рівні, так і відсутністю виваженої послідовної політики та системного підходу стосовно його розвитку, що загалом є виявом *недостатнього розвитку теоретико-методологічної бази та наукових засад цього процесу*.

Пріоритетним напрямом розвитку державотворення є *проведення наукових порівняльно-правових досліджень різних інститутів* в окремо взятих країнах із залученням нового рівня порівняльної методології. Ця сфера наукових знань, що дедалі розширюється і має практичне спрямування, пов'язана з оптимізацією державного будівництва та місцевого самоврядування, а також з виявленням нових питань та напрямів дослідження, розробкою рекомендацій, що певною мірою містить запропоноване наукове дослідження. З цих міркувань важливим є вивчення та запозичення кращого зарубіжного, зокрема європейського досвіду, пошук шляхів та можливостей його адаптації в умовах України.

Пропонуване видання підготовлено також із метою *формування муніципальної наукової бібліотеки*. Зібрані літературні джерела, зокрема довідкові видання, матеріали різних комунікативних заходів, наукові дослідження фахівців та навчальні видання у сфері місцевого самоврядування, до певної міри систематизовані та проаналізовані у першій частині роботи. Пласти літературних джерел дають змогу зробити висновок, що певна частина авторів у представлених публікаціях робить належний аналіз, формує об'єктивну оцінку, інша – лише констатує, не пропонуючи

міжнародних наукових та науково-технічних програм і проектів вищими навчальними закладами та науковими установами (2011 р.), Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 року (2011 р.); *розпорядження Кабінету Міністрів України*: Про проведення щорічних Рішельєвських академічних читань у м. Одесі (2010 р.), Про затвердження плану заходів із залучення молодих учених до роботи в наукових установах та вищих навчальних закладах (2011 р.); *накази Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України*: Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації (2006 р.); Положення про спеціалізовану вчену раду (2011 р.) та ін.

конструктивних рішень або ж узагальнює та систематизує. Як теоретики, так і практики спонукають у своїх публікаціях до опонування та дискусії, від бажання щось терміново змінювати до обґрунтування та розробок певних підходів, концепцій, моделей тощо.

З огляду на вельми величезний науковий доробок дослідників, значущість якого важко переоцінити, насамперед, для розвитку місцевого самоврядування, формування нової галузі права — *муніципального* [4–14] чи, за твердженням інших науковців [15–20], комунального, важливим на сьогодні є не лише належна пошана до авторів публікацій та їх здобутків, але й потреба ретельного опрацювання матеріалу, враховуючи період їх творення та розробок певних підходів, усвідомлюючи набуті знання та вміння прагматично їх використовувати.

Упродовж останніх років кількість публікацій у сфері означеної проблеми як з позицій історико-правової науки, так і з інших все ж таки зростає; підтвердженням цього є зміна акценту від окремих публікацій та рубрик на професійну самоврядну тематику до випуску вітчизняних періодичних видань: “Аспекти самоврядування”, “Міське самоврядування”, “Міське та регіональне самоврядування України”, “Віче”, “Партнери”, “Український регіональний вісник”, “Регіональна економіка”, “Регіональні перспективи”, “Регіональний вісник України”, “Проблеми державного управління розвитком промислового потенціалу регіону”, а також російських — “Государственная власть и местное самоуправление”, “Ваш выбор” (науково-політичний журнал регіонів), “Государственная служба”, “Черные дыры” в Российском законодательстве”, “Регионология”, низки академічних журналів та інших. Виокремлення спеціальних рубрик, присвячених проблематиці місцевого самоврядування, становленню самоврядної влади, функціонуванню окремих її елементів, що висвітлені на сторінках журналів юридичного спрямування: “Право України”, “Юридичний вісник”, “Юридичний журнал”, “Підприємництво, господарство і право”, “Порівняльно-правові дослідження” та спеціалізованих, які видаються органами державної влади: “Парламент”, “Вісник державної служби”, “Вісник Центральної виборчої комісії” — сприяють розвитку наукових досліджень не лише в науці державного управління. Великої уваги у цьому аспекті заслуговують фахові наукові видання (часописи, збірники, серії) з державного та муніципального управління, економіки та права: електронні (“Державне управління: теорія та практика”; “Теоретичні та прикладні питання державотворення” й ін.) та друковані (“Вісник Національної академії державного управління” та видання регіональних інститутів академії, “Вісник Академії правових наук України”, “Держава та регіони”, “Державне та муніципальне управління”, “Управління сучасним містом”, “Соціальний менеджмент і управління інформаційними процесами”, “Наукові розвідки з державного та муніципального управління”, “Університетські наукові записки” й ін.), що видаються профільними навчальними закладами, потужний науковий потенціал яких різнопланово розкриває проблематику організації та функціонування місцевого самоврядування та шляхи їх вирішення як в Україні, так і за її межами. Усі ці видання, на сторінках яких відображені результати фундаментальних та прикладних досліджень науковців, сприяють не лише їх творчому пошуку, розширенню та зміцненню наукових зв’язків, але й підготовці професійного кадрового потенціалу сучасної формації.

Узагальнюючи та систематизуючи наукові джерела у сфері інституалізації місцевого самоврядування з метою всебічного дослідження стану наукового розроблення проблеми, в аналітичній складовій роботи дотримувались таких кваліфікаційних критеріїв:

- за виокремленими інститутами місцевого самоврядування;
- за складовими інституту місцевого самоврядування;
- за поділом літературних джерел на дисертаційні дослідження, монографічні, навчальні та довідкові видання, наукові статті та їх збірники, матеріали науково-практичних конференцій та інших комунікативних заходів;

— за часом видання у хронологічному порядку.

Своєчасність дослідження теоретичних і практичних проблем конституційно-правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування зумовлена також *трактуванням його як комплексного правового інституту*, підґрунтям норм якого повинні бути науково обґрунтовані теоретико-методологічні засади. Одним із чинників, що стримує розвиток місцевої демократії, є недостатня розробленість інституціонального підходу щодо тлумачення публічної самоврядної влади як фундаментального інституту, що на сьогодні ще не отримало у науковій літературі та законодавчій практиці відповідного закріплення. Звідси очевидно, що наукове забезпечення інституціоналізації місцевого самоврядування є сформованою й актуальною проблемою дослідження, що потребує детальнішого опрацювання та вирішення.

Загальнотеоретичним підґрунтям для вирішення означеної проблеми стали праці представників-інституціоналістів різних наукових шкіл економічного, юридичного та соціологічного спрямування: Т. Веблена, У. Гамільтона, Е. Дюркгейма, В. Мітчела, Д. Норта, М. Оріу, Г. Спенсера, Я. Щепанського, а також учених, які започаткували та розвинули окремі інститути місцевого самоврядування, розглянуті у відповідних розділах підготовленого наукового дослідження.

Відсутність узагальненого фонду наукової спадщини у галузі державного управління стримує розвиток наукових досліджень з урахуванням вітчизняних особливостей становлення місцевого самоврядування, знижує їх квалілогічні параметри, сповільнює впровадження інновацій у практику місцевого самоврядування. З огляду на це, виникла необхідність у пошуку, дослідженні, систематизації, уточненні, верифікації, уніфікації та узагальненні наукових, навчально-методичних та довідкових розробок у сфері наукових знань у галузі державного управління. Відтак попереднім етапом у формуванні методики дослідження означеної проблеми є пошук, опрацювання, систематизація та узагальнення наукових доробків щодо місцевого самоврядування за допомогою інституціонального підходу до виокремлення інститутів², дослідження яких проводитиметься і надалі:

- інститут публічної самоврядної влади;
- інститут територіальної основи місцевого самоврядування;
- інститут територіальної громади;
- інститут форм безпосереднього волевиявлення;
- інститут представницьких органів місцевого самоврядування;
- інститут виконавчих органів місцевого самоврядування;
- інститут посадових осіб територіальних громад та посадових осіб місцевого самоврядування;
- інститут органів самоорганізації населення;
- інститут служби в органах місцевого самоврядування.
- інститут комунальної власності;
- інститут фінансових основ функціонування влади;
- інститут захисту та юридичної відповідальності органів та посадових осіб;
- інститут об'єднань у сфері місцевого самоврядування;
- інститут місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.

Відповідно зазначені основні інститути цього рівня складаються з менших елементів, структури, рівнів, функцій, повноважень та компетенцій (у силу самостійності кожного з них), наявність яких посилює об'єктивізацію предмета дослідження — другий рівень. Окремі досліджувані інститути містять набір типових складових, наприклад: інститут представницьких та виконавчих органів місцевого

¹ Історіографія наведених інститутів окремо розглянута у відповідних розділах аналітичної складової цього наукового дослідження.

самоврядування, органів самоорганізації, інші (відмінні): інститут комунальної власності та інститут форм волевиявлення громадян. Проте аналіз стану наукової проблеми полягає також у дослідженні кожного з охарактеризованих інститутів, розпочинається з характеристики теоретико-методологічних основ, виявлення його складових і взаємозв'язків між ними та іншими інститутами на основі дослідження підходів вітчизняних та зарубіжних науковців. Така методика дослідження джерельної бази кожного з означених інститутів уможливує формування цілісного уявлення щодо рівня розвитку інституту місцевого самоврядування загалом, проблем розвитку та перспектив його становлення в Україні та окремих складових цієї системи.

У зв'язку з цим пропонується методологія вивчення інституту як взаємопов'язаних складових в міру їх виявлення та розвитку: теоретичної (значення та місце серед інших інститутів, структурованість, тривалість, теорії, закономірності, ознаки, моделі, підходи, принципи, понятійно-категоріальний апарат), функціональної (галузевість / комплексність, види / форми, завдання, функції, повноваження, компетенції, методи, механізми, спрямованість дій), ресурсної (правове, інституційне, кадрове, фінансове, матеріальне, інформаційне), оціночної (показники, критерії, індикатори, методики, формули), що сприятиме формуванню цілісного уявлення стосовно стану кожного з інститутів зокрема та місцевого самоврядування загалом, проблем розвитку та перспектив його становлення. Набір елементів щодо вивчення певної складової інститутів може відрізнятися, містити нові або для аналогічних інститутів бути подібним, що до певної міри їх уніфікує.

На основі вивчення конституційно-правових актів та широкого діапазону літературних джерел проаналізовано основні теорії розвитку інституціоналізму та обґрунтовано можливість їх адаптації у сфері місцевого самоврядування, охарактеризовано процес інституціоналізації місцевого самоврядування: інституту загальних засад публічної самоврядної влади, територіальної основи її функціонування, формування інституціональної моделі публічної самоврядної влади в Україні (інституту територіальної громади, інституту форм та засобів безпосереднього волевиявлення, посадових осіб територіальних громад, представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення), інституту служби в органах місцевого самоврядування, інституту матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування. На основі вивчення зарубіжного досвіду запропоновано інноваційні напрями розвитку наявних інститутів та запровадження аналогічних сучасним інститутам муніципальної зарубіжної практики.

Безперечно, належної уваги заслуговують ґрунтовні монографічні розвідки у сфері означеної проблематики, в яких здебільшого відображено результати проведених дисертаційних досліджень вітчизняних науковців, громадсько-політичних діячів — основоположників національної наукової теорії місцевого самоврядування. Віддаючи належне авторам наукових доробків, результати яких сприяли процесу інститутогенезу у сфері місцевого самоврядування, констатуємо, що за винятком окремих наукових доробок у сфері означеної проблематики, комплексні дослідження інституціоналізації місцевого самоврядування майже відсутні.

Представлене монографічне видання не лише узагальнює наукові знання з виокремлених вище інститутів місцевого самоврядування, але й відповідно систематизує джерельну базу місцевого самоврядування для можливості проведення поглиблених фундаментальних і прикладних досліджень у цій сфері, сприяє науковому та навчально-методичному забезпеченню нових модулів ("Теорія та історія державного управління", "Регіональне управління", "Міське самоврядування", "Управління містом", "Територіальна організація влади", "Публічне адміністрування" й ін.) та наукових спеціальностей у галузі державного управління ("Теорія та історія державного управління", "Механізми державного управління", "Державна служба",

“Місцеве самоврядування”), а також професійної підготовки публічних службовців в Україні.

Розглядаючи значний за обсягом матеріал, зауважимо, що теоретичні та практичні результати досліджень становлення інституту місцевого самоврядування, зокрема самоврядної влади є суперечливими. Однією з причин цього є те, що дослідження самоврядування, як зазначав В. Кіселичник [21, с. 82], фактично були на останньому місці у правовій науці. Відтак досвід самоврядування, а відповідно і процеси трансформації влади ґрунтовно вивчали здебільшого історики, а не правники та фахівці у сфері місцевого самоврядування. Втім, так чи інакше, сучасні дослідники звертаються до цієї спадщини, черпають цінний фактологічний матеріал, роблячи важливі висновки та припущення.

Отож запропоновані в монографії Лазор О. Д. “Інституціоналізація місцевого самоврядування: квалілогічний вимір” (за наук. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. О. Я. Лазора) теоретичні та практичні положення, висновки і рекомендації можуть бути також використані у діяльності центральних органів влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, покращенні забезпечення навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Переліку спеціальностей наукових працівників : наказ Вищої атестаційної комісії України від 13.03.1997 р. № 86 [Текст] // ОВУ. — 1997. — № 16. — Ст. 301.
2. Про затвердження переліку галузей науки, з яких може бути присуджений науковий ступінь : постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.1997 р. № 1328 [Текст] // ОВУ. — 1997. — № 49. — Ст. 36.
3. Про внесення змін і доповнень до Переліку спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : наказ Вищої атестаційної комісії України від 09.09.2002 р. № 368 [Текст] // ОВУ. — 2002. — № 39. — Стор. 127. — Ст. 1840.
4. Барвіцький, В. Ю. Муніципальне право зарубіжних країн [Текст] : [навч. посіб.] : у 3 ч. / В. Ю. Барвіцький, О. В. Батанов ; за заг. ред. П. Ф. Мартиненка. — К. : Знання України, 2006. — Ч. 3. — 284 с.
5. Батанов, О. В. Муніципальне право України [Текст] : [підруч.] / О. В. Батанов ; відп. ред. М. О. Баймуратов. — Х. : Одісей, 2008. — 528 с.
6. Бисага, Ю. М. Муніципальне право України [Текст] : [навч. посіб.] / Ю. М. Бисага, О. Я. Рогач, А. В. Бачинська. — вид. 2-ге, переробл. та доп. — Ужгород : Ліра, 2008. — 440 с.
7. Біленчук, П. Д. Місцеве самоврядування в Україні: Муніципальне право [Текст] / П. Д. Біленчук, В. В. Кравченко, Т. В. Підмогильний. — К. : Атіка, 2000. — 303 с.
8. Кампо, В. М. Муніципальне право України [Текст] : програма курсу для студ. Вищої школи права / В. М. Кампо, Н. І. Руда. — К. : Вища шк. права при Ін-ті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1999. — 19 с.
9. Корнієнко, М. І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання [Текст] : [навч. посіб.] / М. І. Корнієнко. — К. : Алерта, 2005. — 144 с.
10. Кравченко, В. В. Муніципальне право України [Текст] : [навч. посіб.] / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. — К. : Атіка-Н, 2003. — 672 с.
11. Мельник, Р. С. Муніципальне право у системі національного права [Текст] / Р. С. Мельник // Юридичний вісник Причорномор'я. — 2011. — № 2 (2). — С. 50–60.
12. Муніципальне право України [Текст] : [підруч.] / за ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 592 с.
13. Погорілко, В. Ф. Муніципальне право України [Текст] : [підруч.] / В. Ф. Погорілко, М. О. Баймуратов, Ю. Ю. Бальций та ін. — К. : Правова єдність, 2009. — 720 с.
14. Прієшкіна, О. В. Муніципальне право України [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / О. В. Прієшкіна. — Одеса : Астропринт, 2002. — 48 с.
15. Волков, В. Д. Щодо назви галузі права: комунальне або муніципальне [Текст] / В. Д. Волков, Є. В. Кулакова // Право України. — 2005. — № 12. — С. 32–35.

16. Коммунальное право Украины [Текст] : [учеб. пособ.] / В. Д. Волков, А. Г. Бобкова, Н. А. Захарченко и др. — Донецк : ДонНУ, 2005. — 252 с.
17. Кулакова, С. В. Комунальне або муніципальне право: про назву галузі, її предмет та метод [Текст] / С. В. Кулакова // Вісник Донецького університету. — 2005. — № 2. — С. 375–381.
18. Курінний, Є. Комунальне управління: ознаки, принципи, поняття [Текст] / Є. Курінний // Право України. — 2003. — № 12. — С. 25–29.
19. Тимофеев, Н. С. Коммунальное право ФРГ (организация коммунального управления) [Текст] / Н. С. Тимофеев. — М. : МГУ, 1981. — 137 с.
20. Штімпфель, Г. Комунальне самоврядування [Текст] / Г. Штімпфель, Г. Шоллер ; Мюнхен : Баварська школа упр.; Корпорація публічного права. — Бонн : Федеральна акад. держ. упр. при Федеральному м-ві внутр. справ, 1998. — 270 с.
21. Кіселічник, В. П. Про надання українським містам у XIV–XVII ст. магдебурзького права [Текст] / В. П. Кіселічник // Право України. — 1996. — № 9. — С. 82–84.

Надійшла до редакції 12.05.2012

Лазор О. Я., Лазор О. Д. Квалилогическое измерение институционализации местного самоуправления как способ формирования научного наследия знаний в области государственного управления

Обоснована необходимость создания систематизированного издания публикаций в сфере местного самоуправления и его качественной оценки как фундаментальной базы знаний в области науки государственного управления. Рассмотрены основные вопросы относительно содержания и подготовки издания к печати.

Ключевые слова: институт, институционализация, местное самоуправление, государственное управление.

Lazor, O. Ya.; Lazor, O. D. Qualilogical Dimension Institutionalization of Local Self-Government as a Way of Forming Scientific Heritage of Knowledge in Public Administration

The necessity of creating a systematic publication on local self-government and its quality evaluation as a fundamental base of knowledge in the science of public administration are grounded. The main questions concerning the content and preparation of publications for printing are described.

Keywords: institute, institutionalization, local self-government, public administration.

